

Syftet med Sidas förhållningssätt är säkerställa ett effektivt och samlat agerande på Sida för att förebygga och motverka sexuella utnyttjanden, övergrepp och sexuella trakasserier inom utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet (SEAH). Förhållningssättet är nytt och i enlighet med OECD DAC:s rekommendation¹ och i överensstämmelse med UD:s handlingsplan.

DET INTERNATIONELLA RAMVERKET

Det internationella ramverket för att förebygga och motverka SEAH i utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet har utvecklats snabbt de senaste åren. Sverige har varit pådrivande och stödjande för att tydliga riktlinjer och åtgärder skall vidtas av FN, Världsbanken, andra samarbetspartners och följer regelmässigt upp dessa åtaganden vid multilaterala styrelsemöten och årsmöten, inklusive med stöd från Sida. FN-systemet² har reformerats med ett antal kraftfulla åtgärder som sammantaget stärker dess förmåga att förebygga och motverka SEAH. I FN:s nyligen antagna översyn och policyriktning, QCPR³ ingår t ex. SEAH för första gången som en prioritering vilket kommer att vägleda FN-systemet under kommande fyra år. SEAH ingår sedan 2020 i organisationsbedömningar som görs av multilaterala organisationer, MOPAN⁴.

De flesta givarländer, multilaterala organisationer, finansiella institutioner⁵, humanitära aktörer⁶ och civilsamhällesorganisationer har antagit eller är på väg att anta riktlinjer och åtgärder. Sverige

undertecknade tillsammans med 22 andra länder en givargemensam överenskommelse i London (2018)⁷ för att vidta åtgärder för att förebygga och motverka SEAH. OECD DAC:s rekommendation⁸ för att förebygga och motverka SEAH i utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet antogs av de 30 DAC länderna 2019 och är vägledande för Sverige och Sida. SEAH har införts som en bedömningsgrund i OECD DAC:s Peer Review av biståndsgivares förmåga att genomföra utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd. Sida och UD medverkar i DAC:s referensgrupp som etablerats för efterlevnad av rekommendationen, och för erfarenhetsutbyte och policyutveckling.

SIDAS FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet är ofta i kontexter med ojämlika maktförhållanden vilket medför behov av att arbeta aktivt med att förhindra och förebygga att sexuellt utnyttjande, övergrepp och sexuella trakasserier förekommer samt att agera snabbt när fall inträffar. Förekomsten av SEAH inom en organisation och underlåtenhet att hantera det, kan riskera att cementera ett negativt beteende, som även riskerar att sprida sig inom och utanför organisationen. Uteblivet agerande när fall uppstår skadar även förtroendet för internationellt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd och blir ett hinder i att nå utvecklingsresultat. Sexuella utnyttjanden, övergrepp och sexuella trakasserier är företeelser inom samma spektrum, och bör hanteras samlat. Det är centralt att utgå från säkerhet, behov, rättigheter hos personer som utsätts för sexuella utnyttjanden, övergrepp och sexuella trakasserier; förebygga att det uppstår, och att ha tydliga riktlinjer och rutiner för hur anmälning, rapportering och utredning hanteras när fall inträffar.

Sidas förhållningssätt är att säkerställa ett effektivt och samlat agerande på Sida för att förebygga och motverka sexuella utnyttjanden, övergrepp och trakasserier inom utvecklingssamarbetet och det

1 [DAC Recommendation on Ending Sexual Exploitation, Abuse, and Harassment in Development Co-operation and Humanitarian Assistance - OECD](#)

2 [Preventing Sexual Exploitation and Abuse \(un.org\): Fact sheet on the Secretary-General's initiatives to prevent and respond to sexual exploitation and abuse | Preventing Sexual Exploitation and Abuse \(un.org\)](#)

3 <https://www.un.org/ecosoc/en/content/2020-qcpr>

4 [MOPAN SEAH Brief 2021.pdf \(mopanonline.org\); MOPAN SEAH Practitioners Note \[web\].pdf \(mopanonline.org\)](#)

5 [International Financial Institutions commitments on safeguarding \(publishing.service.gov.uk\)](#)

6 [IASC Six Core Principles Relating to Sexual Exploitation and Abuse, 2019 | IASC \(interagencystandingcommittee.org\); IASC minimum operating standards for own personnel; 181101_iasc_champions_sea_sh_strategy_final.pdf \(interagencystandingcommittee.org\)](#)

7 [Commitments made by donors to tackle sexual exploitation and abuse and sexual harassment in the international aid sector](#)

8 [DAC Recommendation on Ending Sexual Exploitation, Abuse, and Harassment in Development Co-operation and Humanitarian Assistance - OECD](#)

humanitära biståndet (SEAH), i enlighet med OECD DAC:s rekommendation och i överensstämmelse med UD:s handlingsplan. Vi utvecklar våra rutiner, förmåga och kompetens och bidrar med erfarenheter, lärande och evidens inom Sida, med partners och andra givare. Planerade åtgärder för att uppnå ett effektivt och samlat agerande presenteras i bilaga 1.

1. Vårt värdebaserade ledarskap och organisationskultur präglas av jämställdhet och mångfald

Att förebygga och motverka sexuellt utnyttjande, övergrepp och trakasserier utgör en del av Sidas värdebaserade ledarskap. Sidas arbete med SEAH rapporteras årligen till Sidas ledning för dialog i verksledningen. Sidas interna plan för mångfald, jämställdhet och inkludering och Sida jämställdhetsplan för utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet, samverkar för att bidra till att förebygga och motverka maktobalanser och ojämlikheter som utgör grogrund för SEAH internt på Sida och i vårt utvecklingssamarbete och humanitära bistånd. SEAH ingår i Sidas grundläggande värden⁹ för samarbete med Sida.

2. Våra rutiner för insatshantering, avtal och uppföljning inkluderar SEAH

För att förebygga och motverka sexuellt utnyttjande, övergrepp och trakasserier i utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet inkluderar vi SEAH i insatsprocessens olika led och i våra avtal. Vi följer upp hur samarbetspartners genomför sina policyer och åtgärder för att förebygga och motverka SEAH i årsmöten och vid fältbesök. Som stöd i vår risk- och kapacitetsbedömning av samarbetsorganisationer och sårbara kontexter har vi en uppdaterad vägledning, hjälptexter i Sidas insatshanteringssystem (TRAC), avtal med SEAH klausul och uppföljning av SEAH i narrativ rapport, samt tillgång till helpdesk/ramavtal och rådgivningskapacitet.

3. Vi har förmåga och kapacitet att hantera anmälningar och utredningar och vi har tydliga rapporteringskanaler

Vi har en tydlig roll- och ansvarsfördelning och etablerade rutiner för anmälan, utredning och rapportering vad gäller SEAH. Varje enhet med dispositionsrätt har ansvar för att externa anmälningar om sexuellt utnyttjande, övergrepp och trakasserier hanteras på ett effektivt, samlat och hänsynsfullt sätt som beaktar behov hos drabbade och visseblåsare. Utredningsgruppen på enheten för kvalitetssäkring

och utredning ger stöd och rådgivning i det arbetet, i enlighet med Sidas process för hantering av misstanke om korruption och oegentligheter. Enheten för kompetensförsörjning har ansvar för interna ärenden där Sida som arbetsgivare har ett ansvar. Vi har uppdaterad information om anmälan och rapportering, samt Sidas förhållningssätt, som är lättillgänglig på inside samt sida.se.

4. Vi stärker internationell samordning

Som medlem i OECD:s biståndskommitté följer vi och stödjer rekommendationen för att förebygga och motverka sexuellt utnyttjande, övergrepp och sexuella trakasserier. Vi bidrar till ökad givarsamordning på global och landnivå för genomförande och efterlevnad. Vi bidrar med expertstöd inom Sida och gentemot UD i dialog och uppföljning av multilaterala organisationers efterlevnad av åtaganden rörande SEAH.

5. Vi höjer vår förmåga och kompetens

Höjd kompetens hos medarbetare, chefer och partner utgör en förutsättning för att kunna förebygga och motverka SEAH. Vi har en e-utbildning för alla som baskunskap. Vi säkerställer att grundkompetens hos utresande personal inkluderar SEAH. Vi integrerar SEAH i utbildningar i Sidas etiska riktlinjer och policyer som utgör en del av Sidas värdegrund; och i utbildning av medarbetare och särskilda målgrupper som chefer. Vi för dialog och kommunicerar med partners och andra givare och aktörer utifrån vår värdegrund, internationella åtaganden och vårt förhållningssätt till SEAH. Vi bidrar till erfarenhetsutbyte, lärande och evidens.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER OCH UPPFÖLJNING

Uppföljning av åtgärder och vid behov justering ska ske årligen och i samband med Sidas verksamhetsplanering. De åtgärder som föreslås ska i huvudsak genomföras av berörda enheter men att förebygga och motverka SEAH är dock en angelägenhet för alla Sidas medarbetare och en verksövergripande angelägenhet. Rapportering av Sidas arbete med att förebygga och motverka SEAH och genomförande av åtgärder föreslås vidare ske årligen till Sidas ledning. Därutöver sker rapportering till UD på begäran, samt till OECD DAC rörande efterlevnad av rekommendationen.

För att öka vår förmåga och kapacitet att förebygga och motverka SEAH och säkerställa efterlevnad av OECD DAC rekommendationen planeras ett antal åtgärder som presenteras i bilaga 1 Åtgärder 2021–2023:

⁹ <https://inside.sida.se/guider/insatshantering/SitePages/principles.aspx>

BILAGA 1. Planering- och uppföljning av åtgärder för effektivt och samlat genomförande av OECD DAC: rekommendation för att förebygga och motverka SEAH (2021-2023)

Åtgärder	Ansvarig avd/enhet	Genomförande
1. Vårt värdebaserade ledarskap och organisationskultur präglas av jämställdhet och mångfald		
Sidas arbete med att förebygga och motverka SEAH rapporteras årligen till Sidas ledning och inkluderas i dialog med Sidas verksamhetsledning.	INTEM/TEMA GD STAB	Q4 årligen
Ny intern plan för mångfald, jämställdhet och inkludering inkluderar SEAH. När/om relevanta etiska riktlinjer och interna policyer för arbetsmiljö och icke-diskriminering ses över, görs bedömning om SEAH explicit inkluderas.	HRKOM/ELO	2021-2023
Ny jämställdhetsplan för utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet inkluderar SEAH. Planering av erfarenhetsutbyte och lärande ingår i jämställdhetshubbens årsplan.	INTEM/TEMA	Q1 årligen
SEAH samordnare är sammankallande för intern SEAH krets som träffas minst en gång årligen och vid behov	INTEM/TEMA	Q1 årligen
Grundläggande värden för samarbete med Sida inkluderar SEAH och finns tillgänglig på relevanta språk.	LED/EFFEKT	Q2 2021
2. Våra rutiner för insatshantering, avtal och uppföljning inkluderar SEAH		
Bedömning av organisationers kapacitet och förmåga att förebygga och respondera på SEAH inkluderas i Sidas huvudprocess för insatshantering och uppdaterade skrivningar i TRAC. Aktuell vägledning och rådgivning finns tillgänglig.	LED/EFFEKT	Q2 2021
Avtal med Sidas samarbetspartners inkluderar SEAH klausul och ingår i den narrativa rapporten.	VERKSTÖD/JUR	Q2 2021
Uppföljning av samarbetspartners förmåga och åtgärder för att förebygga och motverka SEAH följs upp regelbundet vid t ex årsmöten och fältbesök	OP AVD	Kontinuerligt
Finansiellt stöd till samarbetsorganisationers SEAH arbete kan ingå i insatsen (ex kapacitetshöjning, skydd och stöd av drabbade.)	OP AVD	Kontinuerligt
3. Vi har förmåga och kapacitet att hantera anmälningar och utredningar och vi har tydliga rapporteringskanaler		
Utredningsgruppen ger stöd och rådgivning till ansvariga enheter för kvalitetssäkring och utredning av externa SEAH anmälningar. Erfarenhetsutbyte och lärande sker med andra givare och aktörer om effektiva metoder. Kanaler för anmälan och rapportering är tydliga och tillgängliga.	VERKSTÖD/KUT	2021 och kontinuerligt
Enheten för kompetensförsörjning ansvarar för utredning av interna SEAH anmälningar. Erfarenhetsutbyte och lärande sker med andra givare och aktörer om t ex effektiva metoder att stärka kontrollrutiner vid anställning. Kanaler för anmälan och rapportering är tydliga och tillgängliga.	HRKOM/KOMPFOR/ SÄK	2021 och kontinuerligt
SEAH ingår bland uppdragen för Sidas ramavtalskonsult för utredningar (Forensic services)	VERKSTÖD/KUT	Kontinuerligt.
Sidas rutiner för anmälan och rapportering av externa SEAH fall är tillgängliga och tydliggör hur rapportering av anmälningar görs. Sida inkluderar antal SEAH fall i årlig rapport från enheten för kvalitetssäkring och utredning, samt i Sidas årsredovisning.	VERKSTÖD/KUT	Q1-Q2 2021 Q4 årligen

Åtgärder	Ansvarig avd/enhet	Genomförande
4. Vi stärker internationell samordning		
I samstämmighet med UD ingår SEAH i dialog med multilaterala samarbetspartners på olika nivåer. Ordinarie uppföljning och årsmöten inkluderar SEAH och organisationens efterlevnad av antagna policys och åtgärder.	INTEM/MULTI INTEM/TEMA	Kontinuerligt
Sida bidrar till internationell givarsamordning och policyutveckling med prioritering av deltagande i OECD DAC:s referensgrupp i samverkan med UD.	INTEM/TEMA	Kontinuerligt
Bidra till spridning av information om SEAH vid internationella konferenser och relevanta sammanhang utifrån Sidas förhållningsätt och åtaganden.	INTEM/TEMA INTEM/MULTI	Kontinuerligt
5. Vi höjer vår förmåga och kompetens		
SEAH inkluderas i kontinuerlig utbildning för medarbetare, utresande och vid vissa utbildningar vid SPF. Särskild kompetenshöjning av vissa målgrupper som chefer. Särskilda SEAH bakgrundskontroller av personal för UM bemanning.	INTEM/TEMA HRKOM/ELO PARTNER/SPF	Kontinuerligt
E-utbildning för SEAH ingår som en självständig modul i Sidas jämställdhetskurs och görs tillgänglig för Sida medarbetare, UM, UD, partners, samt vid andra utbildningstillfällen såsom lärveckor, nätverk, mm.	INTEM/TEMA HRKOM/ELO	Q2 2021 och kontinuerligt
Kommunikation och dialog med partners, andra givare och aktörer sker utifrån våra internationella åtaganden och Sidas förhållningsätt för att förebygga och motverka SEAH. Tematisk vägledning/metodstöd som stödjer kommunikation och dialog tas fram.	INTEM/TEMA LED/EFFEKT OP AVD	Q2 2021 och kontinuerligt
Vi bidrar med erfarenhetsutbyte, lärande och evidens inom Sidas nätverk och enheter; och externt med samarbetspartners och givare, inklusive genom OECD DAC:s referensgrupp för SEAH.	INTEM/TEMA	Kontinuerligt